

Valtuustoaloite kaava-alueiden ulkopuolisten taajamien vesihuollosta / Ylöjärven Keskustan valtuustoryhmä

355/14.05.00/2017

KAUPHALL 12.06.2017 § 227

263/01.015/2017

KAUPVALT 22.05.2017 § 53

"Me Ylöjärven Keskustan valtuustoryhmässä olemme panneet merkille vesiliikelaitoksen yhtiöittämisessä sen, että kaava-alueen ulkopuolisten taajamien vesihuoltoasia on jätetty vaille oikeaa ja riittävää huomiota. Ehdotamme ulkopuolisen, täysin sitoutumattoman selvittelijän hankkimista selkeyttämään tilanne.

Taustaa: Ylöjärven kaava-alueen ulkopuolisissa taajamissa on aloitettu vesihuoltotyö vesihuoltolain mukaisesti 25–30 vuotta sitten. Kaava-alueen ulkopuolisiin taajamiin on kunta rakentanut puhdasvesiverkostoa Antaverkan, Mutalan ja Takamaan suunnan taajamiin osittain. Jossain vaiheessa rakentaminen on lopetettu ja ehdotettu kylien välle perustettavaksi osuuskuntia, jotka rakentaisivat putkistot ja osuuskuntien ollessa velattomia putkistot siirrettäisiin kunnan vesiliikelaitoksen hallintaan.

Tätä kunnan vesiliikelaitokseen siirtämistä ei ole sittemmin tehty muilta osin kuin Kaitilantien vesihuolto-osuuskunnan kanssa. Viime vuosina vallalla on ollut ajatus, että "kunnalla ei ole mitään velvollisuuksia kaava-alueen ulkopuolella". Lain mukaan kunnilla on taajamiin vesihuollon järjestämisvelvollisuus riippumatta siitä, onko se hallinnollisesti kaava-alueella vai sen ulkopuolella.

Asiassa on lisäksi sivuutettu kuntalain 8§. Laki koskee kunnan järjestämisvelvollisuuden alaisia asioita. Lain henki on se, että samassa asiassa kuntalaiset ovat yhdenvertaisia.

Asioita ei voi ratkaista enemmistöpäätöksellä. Lakien noudattaminen ei ole subjektiivinen asia, mikä voitaisiin ratkaista äänestämällä.

Esimerkkejä käytännön tilanteista:

Kaitilantien vesihuolto-osuuskunnan erikoiskohtelun lisäksi kaava-alueen ulkopuolisille alueille on voimassa hinnasto liittymille, jossa on "haja-asutusalueen" liittymishintoja ja kaava-alueen hintoja. Haja-asutusalueelle ei ole oikeutta tehdä liittymiä kunnan toimesta eikä liittyjillä ole liittymisvelvollisuutta. Voimassa on näille alueille hajavesiasetus, joka vaatii kiinteistön omistajan hoitamaan viemäröinnin omin voimin. Todellisuudessa hinnastossa tarkoitetaan kaava-alueen ulkopuolisten taajamien liittymiä. Käsitteitä sekoittamalla on muodostunut tilanne, että kaava-alueen ulkopuoliset luulevat voimassa olevan hajavesiasetuksen olevan ohjeena myös taajamissa, jotka ovat kaava-alueen ulkopuolisia. Kaava-alueen ulkopuolisiin taajamiin noudatetaan vesihuoltolakia kuten taajamista. Eikä suinkaan haja-asutusalueen hajavesiasetusta. Taajamissa hallinnollisia rajoja, kuten kaava-alueen rajaa, ei oteta huomioon.

Puhtaan veden osalta on myös taajaman ulkopuolisille alueille kunnallinen velvoite liittymille. Vesihuoltolaissa sanotaan niin, että ”mikäli suuren ihmisjoukon tarve vaatii, on kunnan ryhdyttävä toimenpiteisiin...”. Tämä suuri ihmisjoukko ei edellytä taajamamäärittelyn mukaista asumistiheyttä. Näin Ylöjärvellä on arseenialueitten osalta Lakialasta kohti Orivettä johtuen raskasmetallipitoisesta geologiasta.

Pihkaperän arseenihavainnoista ei lopulta saatu näyttöä. Asia koskee varsinaisten taajamien osalta myös viemäröintiä.

Mielenkiintoista on myös se, että vesihuoltolaista on otettu vajaa lause käyttöön esimerkiksi hinnastossa (2016):

Jäteveden liittymismaksu:

Liittymismaksu	veroton €/kem ²	sis. alv 24% €/kem ²
yksikköhinta haja-asutusalueella	5,28	6,55

Vesihuoltolain 19 §:n mukaisesti haja-asutusalueen osalta voidaan taksa määrittää liittymismaksun osalta aluekohtaisesti eri suuruisena.

Vesihuoltolain lause kuuluu pääpiirteissään niin, että ”alueittain liittymishinnat voivat olla erisuuruisia, jos se kustannusten oikean kohdentamisen tai muun vastaavan syyn takia on tarpeellista”. Lauseen käyttäminen hinnastoissa kokonaisuudessaan muuttaa hinnastojen sisältökuvan pääläelleen. Taajamien kalleimpia vesi- ja viemärijohtoja rakennetaan kaava-alueelle nimellisellä hinnalla. ”Muu vastaava syy” ei voi olla tonttipolitiikka, johon vedotaan asiaa tiedusteltaessa.

Asiaa ei ole korjattu vesilaitoksen yhtiöittämisessä. Hinnastosta 2017:

Liittymismaksun määräytyminen haja-asutusalueella

Jäteveden liittymismaksu:

Liittymismaksu	veroton €/kem ²	sis. alv 24% €/kem ²
yksikköhinta haja-asutusalueella	5,28	6,55

Vesihuoltolain 19 §:n mukaisesti voidaan hinnasto määrittää liittymismaksun osalta aluekohtaisesti eri suuruisena.

Viittaus vajaaseen lauseeseen löytyy vain hinnaston ”haja-asutusalue”-kohdassa.

Yhteenveto

Valtuustoaloitteen myötä pyritään siihen, että hinnoittelun määrittämiseksi haetaan kertakaikkinen toimintamalli ja kumotaan virheelliset voimassa olevat kyseenalaiset ja laittomat mallit. Lisäksi pyritään välttämään vahingonkorvauslain kautta tapahtuva tarkastelu ja virkavelvollisuusasioihin liittyvä tarkastelu.

Tällä hetkellä voimassa oleva menettely aiheuttaa suurelle ihmisjoukolle taloudellista vahinkoa. Osuuskuntamallissa kunta ei ole suostunut edes tukkuvesihinnoitteluun, vaikka vesihuoltolain mukaan kunnan hoidettavaksi kuuluvaa asiaa hoidetaan ilmaiseksi. Osuuskuntien hallinto vaatii resursseja aiheuttaen kustannuksia monin tavoin toimihenkilöille.

Kunnalle kuuluvia töitä hoidettaessa aiheutuu asiallisesti ottaen isoja kustannuksia samalla, kun kunnan vesilaitosorganisaatio säästää näissä

kustannuksissa. Jotta näitä pitkän aikavälin kustannuksia ei ryhdyttäisi takautuvasti missään vaiheessa laskemaan, on tämä hetki oivallinen asian oikaisemiseksi.

Ylöjärvellä 22. toukokuuta 2017
Keskustan valtuustoryhmä
Esko Arola ym."

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KAUPHALL

Kaupunginjohtaja ehdottaa:

Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen tekniikka- ja ympäristöosastolle lausuntoa varten.

Päätös Hyväksyttiin sillä kaupunginjohtajan tekemällä lisäyksellä, että lähetetään valtuustoaloite lisäksi lausunnolle Ylöjärven Vesi Oy:lle.

Tekninen lautakunta 31.08.2022 § 138
556/14.05.00/2022

Valmistelija Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara

Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti vesihuoltolain tavoitteiden toteuttamiseksi. Yhteistyötä tulee kunnan tehdä alueensa vesihuoltolaitosten, laitoksille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien sekä muiden kuntien kanssa. Kunnan tulee myös osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun. Käytännössä lain tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että kunnan alueelle on laadittava vesihuollon kehittämissuunnitelma.

Kehittämissuunnitelma ei ole sitova mutta se on omistajaohjauksen väline ja sen ohella tärkeä työkalu suunniteltaessa pitkän tähtäimen vesihuoltoratkaisuja.

Suurehkon asukasjoukon, terveydellisten ja ympäristönsuojelullisten syiden tulkinta on ollut perinteisesti hankalaa täsmällisen rajanvedon suhteen ja tulkinnat poikkeavat usein eri puolilla maata. Asemakaavaa ei kunnissa ole laadittu useinkaan samojen kriteerien mukaan, joten asemakaavankin käyttäminen tässä arvioinnissa on ollut hankalaa. Myös YKR-taajaman käyttö velvoitteen laukaisemisessa on aiheuttanut ongelmia. Tulkintaongelmista on joskus aiheutunut myös pitkiä valitusprosesseja koko maan tasolla.

Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosasto on yhteistyössä Ylöjärven Vesi Oy:n kanssa aloittanut elokuussa 2022 keskustelut alueellisten vesihuolto-osuuskuntien kanssa osana vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitystä. Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys on laitettu vireille ja se laaditaan lähitulevaisuudessa. Laatimisen yhteydessä kuullaan myös kaikkia tarpeellisia sidosryhmiä. Kehittämissuunnitelman yhteydessä valtuustoaloitteessa esitetyt

asiat tulevat käsitellyiksi. Kehittämissuunnitelman hyväksyy aikanaan kaupunginvaltuusto.

Lisätiedot	Vs. kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi, p. 050 466 5860, jukka.nurmi@ylojarvi.fi Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara, p. 050 384 8383, ari.jokihaara@ylojarvi.fi Ylöjärven Vesi Oy toimitusjohtaja Jouni Vähäkyttä, p. 050 390 4785, jouni.vahakytta@ylojarvi.fi
Esittelijä	Vs. Kaupunkirakennejohtaja
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti. -----